

1

Grupa 1
Albanija
Armenija
Bosna i Hercegovina
Hrvatska
Crna Gora
Rumunija
Srbija

2

Sažetak diskusije za pitanje 1: Fiskalne mjere

- **Rumunija:**
 - smanjenje PDV-a na osnovne namirnice
 - fiskalna lutrija u cilju poboljšanja fiskalne discipline
 - povećanje starosti za penzionisanje
 - smanjenje broja zaposlenih i plata u javnom sektoru
- **Hrvatska:**
 - Dio mjera na prihodovnoj strani: porez na igre na sreću, porez na prihode od kamata na štednju, porez na nekretnine, povećanje koncesijskih stopa, povlačenje prihoda od dobiti javnih poduzeća, povećanja stopa zdravstvenog osiguranja, trošarine...
 - Rashodovne mjere: zamrzavanje dodatka na plaću, naknade za prijevoz, održavanje, intelektualne i osobne usluge (ugovorene usluge), smanjenje subvencija, uštede od ubjedinjavanja sistema javnih nabavki u zdravstvu.
 - U toku je dubinska analiza rashoda (od strane timova eksternih i internih eksperata), kako bi se našle dodatne opcije za smanjenje troškova, a ciljani rashodi su troškovi za zaposlene, subvencije, porezni rashoda, analiza agencija i zavoda koje primaju državna sredstva. Ciljane uštede su 10% od plana 2015. godine. Obaveza prema EU korištene kao motor za konsolidaciju.

3

Sažetak diskusije za pitanje 1: Fiskalne mjere

- **Bosna i Hercegovina:**
 - Program MMF-a kao i pridruživanje EU su motori za konsolidaciju.
 - Na strani prihoda, ograničene mjere, uglavnom u oblasti poreza na dobit preduzeća, sa slabijim efektima.
 - Mjere su uglavnom na strani rashoda, uključujući značajno smanjenje troškova za zaposlene u javnom sektoru (na državnom nivou prvo smanjenje od oko 7%, zatim dodatnih 4.5%) uz zamrznuto zapošljavanje.
 - Poboljšanje srednjoročnog planiranja. Iako nivo deficita nije veliki, nepovoljna struktura duga i BDP-a, velik javni sektor, te pritisci u oblastima socijalnih davanja, zdravstva i obrazovanja stvaraju potrebe za daljnjom konsolidacijom.

4

Sažetak diskusije za pitanje 1: Fiskalne mjere

- **Srbija:**
 - Na strani rashoda uveden poseban porez na plate, kako bi se usmjerila sredstva za socijalni sektor, ali kratkotrajne prirode. Zatim je uvedena progresivna stopa poreza na dohodak. Najveća smanjenja na strani rashoda u oblasti troškova zaposlenih - ukidanje minulog rada, smanjenja plata za 10%, te smanjenje broja zaposlenih za 5%. Penzije su također smanjene za 5%. Ostale mjere uključuju smanjenje subvencija, te restrukturiranje (privatizacija ili stečaj) javnih preduzeća i smanjenje garancija za njihov dug. Očekivane uštede su 2% BDP-a u 2015. godini.
 - Na strani prihoda, skromne prilagodbe, fokus je bio na proširenju poreske osnovice.
 - Problem su stalno mijenjanje vlasti, što otežava proces konsolidacije. Sve mjere se odnose i na lokalni nivo vlasti. Saradnja sa MMF-om važna.

5

Sažetak diskusije za pitanje 1: Fiskalne mjere

- **Crna Gora:**
 - Rashodovne mjere i na mandatornih i na diskrecionim rashodima – uključuju zamrzavanje zapošljavanje, smanjenje naknade, privremeno zamrzavanje penzija, ukidanje garancija za dug javnih preduzeća, te fokus na smanjenje neproaktivnih rashoda u svim kategorijama.
 - Na strani prihoda, uveden krizni porez od 6% na iznos iznad državnog prosjeka. Povećana je i stopa PDV-a, te povučena dobit javnih preduzeća. Jednogodišnja mjera porez na SIM kartice.
 - Sve mjere su morale implementirati i preduzeća sa većinskim državnim udjela. Radi se na smanjenju poreskog duga i poboljšanje efikasnosti poreske administracije i povećanje poreske osnovice.

6

Sažetak diskusije za pitanje 1: Fiskalne mjere

- **Armenija:**
 - Rashodovne i prihodovne mjere. Radilo se na povećanju efikasnosti rashoda, uvedeno programsko budžetiranje. Povećana transparentnost transfera nižim vlastima i povezanost sa povećanjem efikasnosti lokalnih poreskih administracija. Reformisana je i oblast javnih nabavki. Poboljšanje poslovne klime za mala i srednja preduzeća i generalno smanjenje sive ekonomije. Došlo je do smanjenja broja zaposlenih u javnom sektoru, ali je paralelno došlo do povećanja plata.
- **Albanija:**
 - Od 2013. godine, došlo je do usvajanja sveobuhvatnih mjera. Povećana starosna dob za penzionisanje. Uvedeno progresivno oporezivanje, te elektronsko plaćanje poreza. Planira se fiskalna lutrija. Privatizacija u energetskom sektoru. Povećane sankcije za neplaćanje dugova za komunalne usluge (struja). Odluka o otplati svih dospjelih a neizmirenih obaveza, a od ove godine, budžetski limiti u SOR-u su obavezni za čitav srednjoročni period. Planirana reforma oblasti javnih nabavki, te smanjenje broja opština sa preko 300 na 62.

7

Sažetak diskusije za pitanje 2: Komunikacija sa javnošću

- Vrlo je teško uvjeriti one kojima se prava smanjuju/ukidaju da se to radi zbog općeg dobra ili dugoročne održivosti. S druge strane, u većini naših zemalja, značajna fiskalna konsolidacija i dugoročna fiskalna održivost nisu moguće bez reforme socijalnog sektora, mirovina, obrazovanja i zdravstva, a što ima izravan efekat na socijalno osjetljive kategorije stanovništva. Istovremeno, obzirom da ove reforme imaju pozitivan uticaj tek dugoročno, teško je osigurati političku spremnost za njihovu implementaciju.
- Odgovornost donosioca političkih odluka je obavezan preduvjet i za uspješnu fiskalnu konsolidaciju i za uspješnu komunikaciju za javnošću. Donošenje nepopularnih političkih odluka je najlakše u prvoj godini mandata Vlade, ali u svakom slučaju fiskalna konsolidacija zahtjeva preuzimanje rizika gubitka vlasti, što dodatno otežava fiskalne napore konsolidacije.
- Globalizacija medija rezultira većom transparentnošću, ali i stvara dodatan pritisak na Vladu. Iako se količina informacija povećava, one nisu na adekvatan način prezetirane niti objašnjene široj javnosti, što može stvoriti dodatnu konfuziju. Potrebno je na jasan i efektivan način razviti izravnu komunikaciju sa građanima.
- Smanjenja beneficija za članove Vlade i Parlamenta mogu biti simbolički pozitivne za prihvatanje svih mjera racionalizacije, iako su u masi uštede zanemarive.

8

Hvala